No. 1016 Zaterdag 13 Juni 1903. 20ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN CONCORDIA N°. 129, PIETERMAAI.

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 12 Juni.

De Hoedenfabriek te Tangerang.

In het *Bat. Nbl.* schreef zeker M. W. een zeer belangrijk artikel, dat wij gedeeltelijk uit het *Kol. Weekbl.*, waarin wij het aantroffen hier overnemen. Vooreerst omdat er terloops vermeld wordt, dat ook de vezel van papaja geschikt is tot hoedenvlechten, maar vooral, omdat er met zulk een nadruk gewezen wordt op SORTEEREN en CONTRÔLE. Voorts hopen wij, dat hierdoor ook eenige ideeën zullen gewekt worden zoowel hier als in Holland, nu de zending van Curaçaosch vlechtwerk aan „Oost en West" daar ongetwijfeld het bewijs zal leveren der buitengewone vaardigheid onzer werksters, doch tevens dringend roepen om onderricht en leiding. Moge op Curaçao ook spoedig zulk een hoedenfabriek worden opgericht.

Volgt nu dat gedeelte van het artikel, wat ons voor hier van belang toescheen:

Wij staan dus in het teeken van waardeering voor den inlandschen handwerksman en meenen daarom onzen lezers geen ondienst te doen hen een en ander te vertellen omtrent een inlandsche industrie, de voornaamste mogen wij wel zeggen, welke niet ver van hier wordt gedreven, aan honderden huisgezinnen een goed stuk brood verschaf: de hoedenfabricatie in het Tangerangsche, bepaaldelijk op de Tjilongoklanden, toebehoorende aan den chineeschen landeigenaar Oei Dji San.

Treedt men de kampongs binnen, donker en schaduwrijk, de huizen overwelfd door de overal hoog opschietende bamboestoelen, dan ziet men allerwegen voor de huizen, onder afdaken, mannen, vrouwen en kinderen bezig met het kappen, schoonmaken, splijten en vlechten van bamboe-tali, het materiaal bij uitnemendheid voor de bekende hoeden, in deze streken vervaardigd.

Naast de bamboe-tali zijn het echter nog de bast van de waroe tisoek, de stam van de papaja, de nipah en de pandan-bladeren, welker vezels een zeer gewild, sterk en handelbaar materiaal leveren voor allerlei vlechtwerk, ook voor hoeden. Hoofdzaak is en blijft echter de bamboe, overal in ruimen voorraad aanwezig.

Gesproken wordt er weinig onder de nijvere vlechtenden: de rappe vingers grijpen met nimmer falende zekerheid den juisten bamboevezel en; gestadig doorwerkend, maken zij in drie á vier dagen, bij meer gecompliceerd werk in acht dagen, een vlechtwerk in welker lompe vormen weinigen den eleganten zonnehoed verborgen zien, welke er toch in schuilt. Het is in de handen van den inlandschen werkman de gewone bantamsche koeliehoed met nagenoeg platten bol, flauw piramidaal bovenstuk en iets meer op zij uitstaanden rand. Deze rand wordt in de kampongs niet afgevlochten; overal hangen de franjes er nog aan als men de mannenlijke bevolking met groote vrachten aan den pikolan den weg op ziet gaan naar Tangerang, waar westersche nijverheid haar oostersche zuster de hand reikt.

Hier bevindt zich namelijk de hoedenfabriek van den heer Petitjean, een opgewekt en nijver Franschman die, sedert dertig jaren in Indie gevestigd, zijn aanvankelijk met een klein kapitaal begonnen zaken, dank zij de energie, den onverdroten ijver, en den smaak, zoo velen van zijn volk eigen, langzamerhand zag aangroeien en bloeien, zoodat zijn fabriek thans jaarlijks duizenden hoeden in ruwen vorm naar Europa verzendt, en nog eens duizenden geheel gereed maakt voor het gebruik hier te lande.

De hoedenindustrie in Europa is namelijk te goed beschermd door hooge invoerrechten dan dat de uitvoer van geheel gereed gemaakte hoeden een behoorlijke winst zou kunnen afwerpen. Zelfs mag het materiëel hier niet gebleekt worden, wil het bij invoer in europeesche havens niet meer dan tienvoudig belast worden.

De hoeden dan, zooals ze in de kampongs door den heer Petitjean worden opgekocht, komen bij duizenden in de fabriek. Het eerste wat er mede geschiedt is het sorteeren. Iedere bantamsche hoed bestaat namelijk uit twee lagen, een binnen en buiten vlechtlaag, de een met den ruwen kant buiten, de andere binnen. De lagen worden nu paarsgewijze uitgezocht, zoodat zij goed sluitend in elkander passen en gaan daarna naar het atelier, waar een honderdtal vlechters, op de gebruikelijke wijze, de beenen gekruist onder het lichaam, neergezeten, de randen van de beide vormen samenvlechten totdat een afgewerkte hoed ontstaat, geschikt voor de verpakking en verzending naar het buitenland. Niet echter zonder voorafgaande de nauwkeurige contrôle. Van te voren gaat iedere hoed door de handen van een der europeesche employé's der fabriek en dan nog eens door de handen van den eigenaar — het oog van den meester is hier voortdurend waakzaam — opdat geen enkele minderwaardige hoed weg gaat. Een klein gebrek in, een ietwat donkere vlek op het vlechtwerk — weg met den hoed, hij kan elders gebruikt worden, voor den uitvoer deugt hij niet.

Immers er zijn ook hoeden te maken voor het gebruik hier te lande, hoeden in allerlei vorm en kleur, met allerlei bekleeding. Het maken van deze hoeden vormt de voornaamste bezigheid aan de fabriek zelf. En hondertal dubbele stalen vormen zijn daarom, door gevlammen tot zekeren warmtegraad verhit, den kamponghoed in zich op te nemen; één druk op den hefboom, de dubbele vorm sluit zich en drukt gedurende enkele minuten het lompe, ruwe materiaal bijeen in innige, warme omhelzing; weder een druk op den hefboom en ziet! voor uw oogen verschijnt een hoed van eleganten vorm: Panama, Style Gordon Louis XV, matelot en wat niet al, om den helmhoed, plantershoed den typischen Chineezenhoed en die van den gewonen koelie niet te vergeten.

In een uitstalkast, elders, zijn de voornaamste hoedenvormen geëtaleerd en wie onzer lezeressen de elegant gevormde en keurig opgemaakte, als een veer zoo lichte hoedjes heeft gezien, welke daar op hoofden van de bekende kapperskoppen prijken, zal een volgend maal met een ruimeren blik de dameshoedenwinkels te Batavia binnentreden en een der vormen verlangen, ginds tentoongesteld want de heer Petitjean gaat met zijn tijd mede; ook hij, die overigens zoo onafhankelijke man, is een slaaf der grillige mode, die zich onophoudelijk een ander kleed kiest.

Feuilleton.

MAMA.

Vader had het hem het eerst gezegd: „Rudi, uw lieve mama is dood."

„Dood......" zei het kleine, vierjarige kereltje en zag met zijn merkwaardig ernstige oogen vragend in de vochtige oogen zijns vaders. „Wat is dat: dood.?"

„Mijn arme jongen, mama is weggegaan naar den hemel en komt nooit terug"

„Ook morgen niet?"

„Morgen niet en ook overmorgen niet — nooit, nooit."

De handen voor het gezicht geslagen, zweeg de vader en ook Rudi zweeg bang en schuw.

Nooit.... Wat was dat: nooit? In het kinderhoofdje fladderden de gedachten angstig om het vreemde woord.

Daags daarop werd hij in den salon geleid. Ach — op den drempel bleef hij staan — hoe wondermooi was dat hier! De bloemen — de kransen, — de kaarsen. — En ginds in het midden stond een bed, daarin sliep zijn mama.

Op de teenen liep hij naar het bed, boog zich er over en fluisterde: „Lieve, lieve mama?"

„Stil — zij slaapt!"

„Ja, erg vast," knikte de kleine, terwijl de vader hem aan zijn hart drukte.

't Was namiddag en Rudi had lang met de kinderjuffrouw gespeeld, toen hij plotseling ongeduldig zijn speelgoed van zich schoof.

Wordt mama nog altijd niet wakker, juffrouw?"

„Arme jongen!" Zachte handen streken over zijn hoofdje, hij stiet haar van zich af en drukte boos zijn gezicht tegen de vensterruiten.

Eensklaps schrok hij met een schreeuw terug.

„Jufrouw, zie eens, die vele bloemen en het bed, alles dragen zij weer weg, die zwarte mannen; Waar is dan mama?"

Bewogen keek het meisje de straat op, waar de lijkstoet geordend werd. Het kind had niets van de begrafenis zijner moeder mogen zien, en nu het toch geschied was, nam zij den knaap op haar schoot en vertelde hem, hoe graag zijn mama in den hemel had willen zijn.

Rudi vond dat goed en mooi Zijn gelaat helderde op. „Wanneer komt mama dan weer van den goeden God terug, juffrouw?"

„Ach kind, wie bij Onzen Lieven Heer is, komt nooit terug."

„Nooit!" — Weer dat vreemde woord, dat hij toch niet begreep.

Dagen gingen voorbij, weken en maanden en nog steeds wachtte Rudi op zijn mama.

Hij bad God om uitkomst en zijn bede werd verhoord. In een droom werden voor hem de poorten des hemels ontsloten. Daar zag hij boven op een schitterenden troon zitten zijn mama, en zij lachte hem toe.

Daar geschiedde het op zekeren dag, dat zijn vader voor langen tijd op reis ging. Toen hij terugkeerde, zei hij zijn kleinen, stillen jongen, zich te verheugen, want voortaan zou hij weer een mama hebben.

Rudi antwoordde niet. Zijn oogen zagen in ongeloovigzalige verwachting rond en — rustten op een slanke, mooie dame, die op hem toetrad.

Zijn papa nam hem bij de hand. „Hier is uw lieve mama, Rudi," zei hij.

Het kind staarde haar aan, zijn gezichtje vertrok zich als in hevige pijnen, zijn adem vloog en boos riep hij uit: „Ga weg, — gij vreemde vrouw."

De vader wilde hem daarvoor tuchtigen, doch de vreemde vrouw beschermde hem. „Laat het arme, kleine kereltje, hij zal spoedig aan mij gewoon zijn."

Ja, hij gewende aan haar; maar hij noemde ze niet mama. Tante noemde hij haar, en als zij zich daarover treurig toonde, zei hij: Lieve tante. Smeekte zij hem echter hartelijk er om, haar toch mama te noemen, dan schudde hij het kopje en keek met schitterende oogen naar boven.

„Gij zijt niet mijn mama. Die woont boven in den hemel en komt nooit terug."

Wat door liefde niet was te verkrijgen, trachtte de vader door strengheid af te dwingen. Het was vergeefsch.

Op zekeren dag had hij iets verkeerds gedaan en moest hij de nieuwe mama om vergiffenis vragen. Zoo gebood hem zijn vader.

Gehoorzaam voldeed hij daaraan. „Ik zal het niet meer doen, lieve tante," zei de kleine zacht.

„Lieve mama, zegt gij op staanden voet," zei de vader hem.

„Ik zal het nooit meer doen, lieve...... lieve tante," herhaalde het kind stokkend.

Buiten zichzelf over deze koppigheid greep de vader zijn stok en een paar hevige slagen troffen den knaap.

„Zoo, mijn jongen! Thans hebt gij misschien geleerd, mama te zeggen! Nu...... zult gij het zeggen?"

Doodsbleek, de oogen vol schrik op den vader gevestigd, gaf het kind geen antwoord.

„Moet ik nog langer wachten?"

Rudi's lippen bleven stijf gesloten.

Al de nabewerkingen geschieden eveneens aan de fabriek; het lijmen, bekleeden met kurk, vilt, linnen en dergelijke stoffen, het maken van de luchtgaten, het omboorden, het aanbrengen van de zweet- en stormband, voor alles vindt men bepaalde werkplaatsen waarin tal van naaisters onder leiding van eene smaakvolle Française arbeiden en waarin de noodige materialen, in groote hoeveelheid in lange rijen kasten opgestapeld, op krachtige wijze den indruk vestigen dat in de fabriek van den heer Petitjean, hoe bescheiden zij er ook uitziet, meer omgaat dan men wel denkt.

Het spreekt vanzelf dat deze bewerkingen tal van machinerieën vorderen, drooginrichtingen met machtige ventilators, alle gedreven door een motor welke tevens dient om het benoodigde water uit de vlak achter de fabriek stroomende Tangerangrivier op te pompen, na alvorens in een diep onder den bodem van de rivier ingemetselde put te zijn gefiltreerd, om het in de groote loogbakken te brengen; welke verder de beweegkracht levert voor de fabricage van het gas, waarmede de vormen worden verhit; die het drijfwerk in beweging zet van de uitgebreide installatie ter bereiding van het bleekwater, waarin de gele hoed zijn crême of helderwitte kleur krijgt.

Dit laatste proces is verre van eenvoudig en ook hierbij speelt het „geheim van den fabrikant" een voorname rol. Bij den uitleg, ons door den eigenaar der fabriek op de meest welwillende en zeer populaire wijze gegeven, verhelderd door enkele proeven in het nevenliggend laboratorium, sprak de vindingrijke Franschman nu en dan met een glimlach van: „alors on y ajoute encore quelque chose"...... maar dat quelque chose werd niet nader gedefinieerd, wat van zijn standpunt heel verstandig is met het oog op de concurrentie welke, naar wij vernemen, in wording is in den vorm van een chineesche kongsi die zich voorstelt een dergelijke fabriek op de Tjilongoklanden zelf op te richten.

De heer Petitjean leverde vroeger ook hoeden aan de marine. Over die gouvernementsleverantie is hij echter niet best te spreken. Men verwachtte bij zekere gelegenheid van hem de manieren van den Chinees, en, toen hij op dit punt onbegrijpelijk bleek, werden zijn hoeden, volkomen gelijk aan de vroeger goedgekeurde, afgekeurd.

Het grappige van deze geschiedenis was dat de afgekeurde hoeden door den heer Petitjean werden verkocht aan den Chinees, die na hem de leverantie kreeg en, — toen werden zij goedgekeurd!

Vreemd genoeg maakt de heer Petitjean weinig reclame voor zijn fabricaat. Velen dragen een hoed uit zijn fabriek, zonder het te weten en meenen dan een zuiver europeesch product voor duur geld bemachtigd te hebben. Alleen zij die het fabrieksmerk kennen, een kraaiende haan, als wij ons niet vergissen, weten dat een product der inlandsche nijverheid van Tangerang hun hoofd tegen de doordringende stralen van onze tropische zon beschermt.

In de tangerangsche hoedenfabriek werken behalve een honderdtal inlanders eenige europeesche geëmployeerden, allen Franschen die, de voorkomendheid zelf, den bezoeker gaarne inlichten betreffende het onderdeel van het bedrijf waarvoor zij bijzonderlijk zijn aangewezen.

Zij spreken, behalve hun moedertaal, behoorlijk verstaanbaar Maleisch, zoodat de taal-quaestie niemand die daar overigens lust in mocht hebben, behoeft af te schrikken van een bezoek aan deze belangwekkende fabriek.

M. W.

„NEERLANDIA"

't Is lastig spreken met iemand, die stokdoof is, en die niettegenstaande gij uw longen zoo krachtig mogelijk uitzet en de woorden langzaam en gearticuleerd hem in de ooren trompettert, toch voortdurend blijk geeft u 't geheel u niet, of wat nog erger en afmattender is, u telkens verkeerd te verstaan. Zulk een ongelukkige kan zich moeilijk aanbieden als reporter voor een druk bezochte vergadering, en verklaren, dat zijn verslag het beste zal wezen en ieder gesproken woord zuiver weergeven.

In een dergelijken, beklagenswaardigen toestand verkeert de heer J. BARTELINK, nu ZEd. wederom in NEERLANDIA schrijft over onze taalquaestie. (Mei-nummer No. 5) Gedurende het afgeloopen jaar, dat hij op Curaçao verbleef, scheen het meermalen, dat hij bedroefd weinig verstond van onze toestanden en dan nog dikwijls verkeerd. Van onze taalquaestie blijkt hij echter zelfs geen letter begrepen te hebben.

Of is de heer BARTELINK soms Oost-indisch doof, als er over West-indische aangelegenheden wordt gesproken? Hij schijnt NIET TE WILLEN HOOREN en blijft bij zijn eenmaal gevormde opinie, die reeds als onomstootelijk werd verkondigd, toen hij nauwelijks een paar maanden in onze kolonie had verbleven. Wij willen den heer BARTELINK in zijn zelfgenoegzaamheid laten en geen poging aanwenden om hem van opinie te veranderen. Zijn woord deert ons niet, want het heeft hier *volstrekt geen gezag*, omdat het gesproken is door iemand, die niet op de hoogte is en niet eens weet, waarover hij spreekt.

De Heer BARTELINK immers heeft volstrekt geen notitie genomen van *al de feiten*, waarop wij zoo herhaaldelijk, tot vervelens toe moesten wijzen en waaruit wij de gevolgtrekking afleidden, dat het hollandsch nimmer *algemeene volkstaal* van Curaçao kon worden, maar wel meer verspreid onder de beschaafde kringen. Daarom begrijpt Bartelink, dat medelijdend schouderophalen van den heer Hamelberg niet en eischt ten onrechte van hem nog bewijzen, die reeds lang geleverd zijn en waarom de heer Hamelberg meent te kunnen volstaan den ernstigen lezer uit te noodigen om de beschuldiging, dat de nederlandsche taal hier geen steun ondervindt en wordt doodgemaakt, eenvoudig ter zijde te leggen. Gelijk wij ook bij dezen doen.

Bij de onverkwikkelijke verdachtmaking aan 't adres der R. K. Geestelijkheid, dachten ook wij evenals de heer HAMELBERG, aan „boos opzet."

Verbeeld u, Lezer, Bartelink zegt: „de R. K. Geestelijkheid...... handelt met de aan haar uitgekeerde subsidie geheel naar eigen goedvinden, zonder eenige verantwoording van de wijze waarop en de scholen waaraan de gelden, die zij ontvangt worden besteed."

Worden die gelden, voor de scholen gegeven soms niet daaraan besteed? Maar een ieder kan op zijn vingers uitrekenen, dat deze som nog niet een derde der onkosten kan dekken. Zie maar eens, wat er aan de Openbare Scholen ten koste wordt gelegd en tel dan de gesubsidieerde bijzondere scholen, allen armen-scholen, en het aantal kinderen en onderwijzeressen. Een school en woning der onderwijzeressen kosten reeds bijna zooveel als de geheele subsidie bedraagt.

De R. K. Geestelijkheid hoeft waarlijk niet te denken, wat Zij nu eens met dat sommetje zal aanvangen, Zij heeft het hoog noodig.

De rekening en verantwoording wordt wel degelijk ingeleverd zooals ze gevraagd wordt door het Bestuur, nimmer werd er aanmerking opgemaakt, tenzij, nu, door den heer Bartelink, nadat hij als administrateur van financiën is afgetreden.

Vreemd, hé.

Met vertrouwen richten wij ons thans tot de Redactie van „Neerlandia", wier oordeel, wij herhalen wat wij vroeger reeds schreven, zeer veel waarde voor ons zal hebben. *Neerlandia*, als orgaan van het Algemeen Nederlandsch Verbond, erkenne eindelijk ook ons streven om onze moedertaal hier algemeen te maken en zie in ons geen tegenstander, maar ijverigen bondgenoot.

Het eenige, waar wij tegen zijn, is het hollandsch hier in te willen voeren als *volkstaal*, omdat ons dit GEHEEL ONMOGELIJK voorkomt. Maar *naast* het papiëmentsch op de benedenwindsche eilanden en naast het engelsch op de bovenwindsche eilanden sta het nederlandsch.

Slechts in dezen zin *kan* het hollandsch in onze kolonie algemeen worden. De volkstaal, de verkeertaal, is noodzakelijk voor onze eilanden in het belang van handel en scheepvaart. De taalquaestie is een broodquaestie. De voornaamste reden, waarom onze voorvaderen hun moeder taal niet hebben ingevoerd op onze eilanden, zijn de handelsbelangen, die daardoor zouden worden geschaad, omdat het verkeer bij gebrek aan „verkeertaal" zou belemmerd worden. Het hollandsch moet hier alleen ingevoerd worden uit eergevoel, om te toonen, dat deze kolonie een nederlandsche kolonie is; practisch voordeel zal onze taal aan het volk, als volk, niet geven, alleen aan sommige individuen en dan nog alleen in de stad.

In N°. 968 van ons blad schreven wij: *In de stad* zullen altijd eenige jongelieden moeten worden opgeleid voor de Gouvernementsbetrekkingen en zal ook een zeker gedeelte der bevolking krachtens hun opvoeding en stand op de hoogte willen blijven van hetgeen uit Holland wordt geschreven of bekend gemaakt en in onze vergaderzalen behandeld. *Voor hen* zal het onderwijs in de hollandsche taal dus zeker *practisch nut* opleveren.

Zullen echter alle kinderen *der buitendistricten en van de eilanden*, of minstens een groot gedeelte van hen, later wel behoefte gevoelen aan de hollandsche taal?" Zullen zij wel *twee talen* tegelijk kunnen leeren, de arme kinderen der landelijke bevolking, die den weinigen tijd, dat zij om al-

---

En opnieuw viel een slag op hem neer.

„Om Gods wil, laat het arme kind. Gij vergeet je!"

Dat was de stem der vreemde vrouw. Als uit de verte vernam hij ze.

„Neen, zijn koppigheid moet gebroken worden!" hernam de vader. „Zoo een stijfkop, en indien gij nu niet onmiddellijk "lieve mama" zegt, krijgt gij nog eens zoo veel."

Toen hief het kind in grooten angst het hoofdje omhoog, vouwde de handen en smeekte luid: „Mama,— lieve, lieve mama daarboven!"

Ontroerd wendde de vader zich af en verliet het vertrek.

Van nu af verlangde niemand meer van hem, dat hij de vrouw van zijn papa mama zou noemen en nu eerst leerde hij zijn vrees voor haar afleggen.

Plotseling viel hem een groote verrassing ten doel. Hij had een broertje gekregen, vertelde hem papa.

Zelfs tegenover den baby in de wieg schudde hij nog steeds twijfelend het hoofd en aan zijn vragen kwam geen einde. Vol eerbied en verwondering keek Rudi naar de tante en eindelijk vroeg hij aarzelend: „Mag ik hem eens aaien, lieve tante?"

Zij glimlachte. „Zeker, Rudi, hij is immers toch je klein broertje, waarvan je veel moet houden."

Rudi was reeds groot, kon bijna met de griffel schrijven en wist veel dingen. Hij wist ook, wat het beteekende een broertje te hebben.

Hoe heerlijk werden de dagen thans! De stille, eenzame knaap groeide op in de vreugde met zijn broertje. Hij hield zeer veel van hem, liefkoosde hem en speelde met hem, reed trotsch met den babywagen den tuin rond en zat des avonds luisterend naast de wieg, als tante het broertje met zoete liedjes in slaap suste.

In dit heerlijke geluk greep echter onverwacht een ruwe vuist en rukte een jong menschenknopje van den boom des levens.

Weer was het de vader, die Rudi de tijding bracht, "Je broertje is dood, mijn jongen."

„Dood!" — Niet als iemand, die de vreeselijke beteekenis van dit woord niet kent, riep de knaap het uit, niet als een kind, dat van den dood niets weet, hij riep het in somberen angst, in de vrees voor het raadselachtige en daarna liep hij weg en verborg zich in de struiken van den tuin. Daar zat hij en staarde strak voor zich uit.

Eindelijk ging hij in huis terug, langzaam, heel langzaam, stil en in gepeins verzonken.

Hij wilde zijn broertje zien. Het lag door bloemen omgeven en sliep. Vele kaarsen brandden rondom hem. Ja, dat was het dood-zijn, — hij kende het.

Ernstig keek de knaap voor zich uit en zag de bleeke vrouw, in zwarte kleederen, die roerloos naast haar dood kind zat.

Zij waren alleen in het vertrek. Plotseling zei Rudi heel zacht: „Niet waar, tante, ze dragen kleine broertje met al zijn bloemen nu weg?"

Geen antwoord, alleen dieper boog zich een droevig gelaat.

Het kind verstond het stomme antwoord. „Het gaat naar den hemel en wordt een engeltje. Dat is toch iets moois, tante."

„Ja, Rudi," antwoordde de bleeke vrouw toonloos.

En opnieuw drong het geheimzinnig fluisteren des kinds tot haar door: „Wie in den hemel is, is bij Onzen Lieven Heer en komt nooit terug - ook een engeltje nooit, tante?"

„Nooit."— Wreed snijdt dat woord de arme moeder door het hart. En de kleine knaap vervolgt: „Ik weet, tante, wat nooit is, ik weet het! Indien men steeds op iemand wacht en hij toch niet komt en indien men dan steeds zoo geheel alleen is......"

Daar valt de bleeke vrouw voor het doodsbed van haar kind op de knieën en weent luid.

"Tante, lieve, lieve tante......"

Rudi's hartje krimpt ineen van medelijden, hij wil iets zeggen en weet toch niet wat.

„Lieve God," bidt hij in stilte, zooals hij steeds in elken nood bad, en plotseling heeft de hemel zich weer voor hem geopend en door de zon omstraald, ziet hij op haar troon mama zitten, in haar schoot een engeltje met sneeuwwitte vleugels. Jubelend bijna roept hij: „Tante, mijne mama in den hemel wordt nu de mama van broertje!"

Doch slechts heviger snikt de vrouw. Radeloos staat de knaap voor haar. Waarmee zal hij haar troosten, indien zelfs dit haar niet verheugt, dat haar kleine jongen boven in den hemel bij mama zou zijn! En toch kan hij haar niet zoo zien weenen. Steeds was zij goed voor hem, maar hij......Met vuisten had hij naar haar geslagen, omdat zij zijn mama wilde zijn, toen zij nog geen kleinen jongen had en alleen was. En nu is zij weer alleen en daarom weent zij. Weer alleen, evenals hij, zonder zijn broertje.

Heete tranen rollen over zij wangen. Plotseling werpt hij zich naast de weenende, vast omklemmen zijn armpjes haar hals. „Mama......lieve mama.'

Zij rijst op, strak luisterend naar haar kind, van wiens lippen zij het nooit zal hooren het woord — dat woord — mama, lieve mama......

Teeder en troostvol klinkt het nog eenmaal tot haar van haar hart, waartegen een van tranen heet hoofdje rust.

Een siddering vaart door haar leden, haar adem stokt, daarna klinkt het van haar lippen als een kreet, het woord der hoogste moederliefde: „Kind,— mijn kind!"

En terwijl haar oogen op het doode rusten, houdt zij het levende innig aan haar hart geklemd.

stand en armoede, de school bezoeken kunnen, hoog noodig hebben om te leeren lezen, schrijven en rekenen?

Wij allen weten bij ondervinding hoe lastig onze spraakleer is, en die moeilijkheid is nog grooter voor een zuidelijk volk, wier ooren niet gewend zijn aan onze voor hen harde klanken en hun keel en lippen slechts met de grootste inspanning kunnen zetten naar onzen scherpen uitspraak. Wij breken hier onze moedertaal niet af, maar vergelijken slechts.

Om al deze redenen hebben wij gezocht naar een practische methode, welke gevolgd kan worden met de verwachting goede resultaten daarvan te zien en besloten tot den volgenden stelregel: Wil men werkelijk het hollandsch meer *algemeen* maken men beginne met het te *beperken*, een paradoxe, welke aan de Redactie van *Neerlandia* wel „bevreemde," maar op zich zelf niet „onlogisch" voorkwam. Eerst een *kern* van hollandsch sprekende bevolking *in de stad*. Zijn wij eenmaal zoover, dan kan aan wijder uitbreiding gedacht worden, nu nog niet. Eerst dan zullen de kinderen thuis niet verleeren, wat hen op school met zooveel moeite werd ingepompt. Op het oogenblik kan derhalve alleen *in de stad* het hollandsch met hoop op succès onderwezen worden, in de buitendistricten is dit vooralsnog onbegonnen werk. In de stad *leeft* onze moedertaal en wordt krachtig onderhouden door Regeering, Geestelijkheid en schoolbesturen. Geen woorden, maar feiten thans.

In de stad wordt op de hoogste klasse der lagere scholen uitsluitend in 't hollandsch onderricht gegeven, jarenlang werden er verschillende couranten in het hollandsch geredigeerd en door velen gelezen, in de bibliotheken van de Societeit „De Gezelligheid" en der „Cur. Maatschappij" vindt men meerdere hollandsche boeken, door het leesgezelschap „Wilhelmina" worden verschillende hollandsche tijdschriften verspreid.

Neen, de hollandsche taal leeft wel degelijk op Curaçao, maar men vergete niet, dat men in een ver verwijderde kolonie is en niet in het Moederland; eenig verschil zal altijd blijven bestaan tusschen de taal, zich krachtig ontwikkelend op eigen bodem en in eigen klimaat, en de taal, hoewel met zorg, toch niet door natuur, maar met *kunst* gekweekt in uitheemsche landen.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke berichten.

De toestand van Mgr. C. BLOMMERDE is in de paar laatste dagen zichtbaar achteruitgegaan, de zieke gevoelt zich veel minder.

* *
*

De feesten ter gelegenheid der Eerste H. Communie der kinderen zijn weer afgeloopen in vele parochies. In de stad wordt in de Rozenkranskerk op Pietermaai het feest volgens gewoonte Woensdag a. s. gevierd. Op S. Willibrordo, Barber en Westpunt moest het om de armoede der bevolking eenige maanden worden uitgesteld. Die armoede dwong ook menigeen tot eenvoud en soberheid. Nu men ondervonden heeft, dat minder opzichtelijk een kleedje ook wel mooi kan zijn en het niet noodig is groote onkosten te maken om genoegelijk feest te vieren, zal er misschien beter geluisterd worden naar de vermanende stem der Priesters, die jaarlijks zonder ophouden tot soberheid aansporden.

Op Sta. Maria droegen de kinderen zelfs geen handschoenen.

* *
*

Dinsdag 2 Juni ll. werd de sierlijk vergroote St. Franciscuskerk in Oranjestad op Aruba plechtig geopend. De kerk heeft nu den vorm van een kruis, zoodat een dubbel aantal geloovigen er nu een plaats in kunnen vinden. Het volk van Aruba zal trotsch zijn op zulk een gebouw, waaraan velen hunner hebben medegewerkt door aalmoes of hulp bij den arbeid. Moge Pater JANSEN nog lang voldoening smaken van zijn inspanning en opoffering en het hem gegeven worden ook op Aruba veel goeds tot stand te brengen.

Posterij.

De met den Nederlandschen paketschoener *Gouverneur van den Brandhof* naar St. Martin N. G., St. Eustatius en Saba te verzenden brievenmalen worden Dinsdag den 16den dezer om 5 P. M. gesloten.

* *
*

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Catalina Adams, Goitanti Cordasco, Amos W. Mc. Cully, B. Daniele de Grisolia, Henriqueta de Viendt, Isabel de Windt, John de Kindez, Cornelio Domacase, Augusto de Castro, Ramona Efres, John Evertsz, Constancia Enriques, Virgilio Fuemayor, Rafael Glas, Jules Hyppolito, J. H. Hamelberg, Emil Klipp en casa de A. Bethencourt é Hijos, Olaiza Kenep, Alturo Miranda, Nelly Marthen, Alfonzo Mayer, Franco. de P. Orea donde Pedro Peraza, Leon Pimienta, Emilio Reinhardt (3), Isaac T. Santcraasm, Edwin Senior, Helena Sentiago, Rosa Troonk, Lilder Bijzey Williams.

Aangeteekende Stukken: Harllen Rogers, Js. Jb. Senior, M. Schoonewolf.

† Henri Boer.

De algemeen geachte familie BOER heeft een treurig verlies geleden. De Weled. Heer H. BOER zou om zijn gezondheid te herstellen naar Holland vertrekken en is twee dagen na aankomst te Alkmaar overleden. Dit droevig bericht is voor zijn familie al te hard, dan dat wij niet openlijk blijk wilden geven te deelen in hun verlies.

Paketdienst.

Tot onze groote voldoening kunnen wij melden, dat de „*Gouverneur van den Brandhof*" wel in Juni vertrekt naar de bovenwindsche eilanden; de reis is bepaald op Woensdag 17 Juni a. s.

Ons tegenovergesteld bericht van de vorige week ontleenden wij aan een correspondentie van de bovenwindsche eilanden, waar men, zooals nu blijkt, in de meening verkeerde, dat de commissie van werkverschaffing met dezen schoener haar reizen zou maken. Of dit plan werkelijk bestaan heeft en eerst veranderd is, toen de schoener reeds was uitgevaren, hebben wij niet met zekerheid kunnen achterhalen.

De reparatie aan den mast zal verricht worden tijdens de orkaanmaanden, als de schoener toch hier moet blijven liggen.

Werkverschaffing.

De commissie heeft haar taak volbracht, ook de benedendistricten zijn bezocht. Treurig, ontmoedigend was de indruk. De plantagehouders hebben geen werk voor het volk, en hun vee moet het leven rekken met wat nog te vinden is op het dorre veld, amerikaansch hooi kan niet gekocht worden, dit komt veel te duur uit. Indien de droogte aanhoudt, zal er een massa beesten omkomen. Op sommige plaatsen is in het afgeloopen jaar in 't geheel geen regen gevallen, zoodat men nog duidelijk den indruk van den voet bij het dichttrappen der plantgaten onderscheiden kan.

Het arme volk, dat op de plantages woont, mag geen geiten houden, zoodat het leven moet van het weinige wat in deze dure tijden nog te verdienen valt. Jammer ook, dat in de benedendistricten niet gewerkt wordt met ipiapa maar met lataie, die hoeden brengen zeer weinig op. Wij vreezen, dat de nood te algemeen zal wezen, dan dat het Koloniaal Bestuur alleen afdoende helpen kan. Als de regen uitblijft, zal Holland zeker moeten bijspringen. Maar, voor de arme kinderen bijv., kan reeds veel gedaan worden door hen dagelijks van eenig voedsel te voorzien.

Jaarboekje 1903.

Dat is nu eens iets elegants, iets echt moderns, een jaarverslag in een handig, keurig notitieboekje. Zoo iets ontvangt men met pleizier en ziet men met graagte in. In dit aardig boekske staat niet alleen het volledig jaarverslag der Cur. Maatschappij over de werkzaamheden gedurende 1902 — 1903, hier en daar nog aangevuld met belangrijke mededeelingen tusschen haakjes, maar daarenboven treft men er tal van wetenswaardige bijzonderneden in aan. Om maar eens een greep te doen in die rijke afwisseling, noemen wij post- en telegraaftarief, verzamelen en bewaren van planten en insecten, de voeding van het paard, thermometerschalen, etc. etc., te veel om op te noemen.

Wij hopen van harte, dat deze eersteling nog door een lange reeks mag gevolgd worden, waaruit telkens even duidelijk als in dit eerste jaarboekje blijken zal de bloei en werkzaamheid der Cur. Maatschappij.

Tegen droogte.

De bekende firma DE LANNOY & C°. biedt in haar *Botica Central* een allersmakelijkst glas bier aan allen, die last hebben van droge lever, natuurlijk tegen een kleine vergoeding voor zulk een welkome beleefdheid.

Koloniale Raad.

Bij de eerste vergadering van het nieuwe zittingsjaar, Zaterdagavond ll. gehouden, waren 7 leden tegenwoordig en de Voorzitter.

De ingekomen mededeelingen waren: het tijdelijk verlof aan den heer J. H. J. HAMELBERG om zich naar Caracas te begeven en de benoeming van Mr. C. S. GORSIRA in diens plaats, het K. B. der benoeming van den heer J. MOLLER als lid en het bericht van den Gouverneur, dat dit lid den eed had afgelegd. Hierna werd de heer MOLLER gelukgewenscht met zijn benoeming. De Voorzitter wees er op, hoe de heer MOLLER na lange dienstjaren ontslag had aangevraagd en dit onder dankbetuiging voor bewezen diensten ontvangen en nu wederom zijn rustjaren wilde opofferen om den lande te dienen.

Dit getuigde van groote belangstelling in de kolonie, daarom zou zijn advies hoog op prijs worden gesteld, omdat het gegeven zoude worden door een man van jarenlange ondervinding, die der kolonie een warm hart toedraagt.

Daarna richtte de Voorzitter zich tot de andere leden en bracht met korte woorden de overledenen en hen die afgetreden waren in herinnering en uitte de beste wenschen voor het spoedig herstel van den Ondervoorzitter, en wees er op, dat nu het ledental weer voltallig was met frisschen moed de nieuwe werkzaamheden zouden begonnen worden.

De heer J. MOLLER bracht hierop warmen dank voor den welkomstgroet en was overtuigd, dat het gemeend was, omdat hij met algemeene stemmen was gekozen; hij beloofde krachtig te zullen medewerken aan het algemeen belang en steunde daarbij op de onderlinge samenwerking der leden.

Toen werd door den President voorgesteld de ingekomen Nota van Wijziging op de begrooting naar de afdeeling te verzenden en het O. V. *betrekkelijk de verantwoording der gelden verschuldigd voor in- en uitklaring van schepen en voor toezicht bij opslag, lading, lossing en overscheping* onmiddellijk te behandelen. Dit ontwerp werd aangenomen met algemeene stemmen en de publieke vergadering gesloten, waarna de Raad een afdeelingvergadering hield.

Donderdagavond was er wederom zitting, thans waren 9 leden present plus de Voorzitter. Nadat de notulen der vorige vergadering gelezen en goedgekeurd waren, deelde de Voorzitter mede een missive van den Gouverneur ontvangen te hebben, nadat het convocatiebiljet reeds was rondgestuurd. Deze betrof een O. V. *tot verbetering van een fout in de „Verordening van 30 Maart 1903, tot wijziging van de Publicatie van 18 Maart 1816 No. 4.* De strekking van dit ontwerp is „het verbeteren van een fout...... die bij het nazien der proeven aan de aandacht van den corrector is ontsnapt", in plaats van 18 Maart moet er gelezen worden 16 Maart. De K. R. besliste met algemeene stemmen, dat het voortaan een vastgestelde verordening zou wezen, dat men bij het hierboven gemeld O. V. lezen moest 16 Maart in stede van 18 Maart.

Maar waarom worden dergelijke fouten niet hersteld bij Verbeterblad, zooals vroeger meermalen geschiedde?

Nu kwam de reeds zoo druk besproken pensioenwet aan de beurt. De heer J. GAERSTE was de eerste die verklaarde zich niet te kunnen vereenigen met de algemeene strekking der verordening. Hij gaf toe dat de Minister, de Raad van state en de Wetgevende Macht in Nederland geen onbillijkheid, laat staan onrechtvaardigheid tegenover de ambtenaren zouden plegen, maar de toestanden hier en in het Moederland zijn geheel verschillend, daarom kan men zeer wel hier iets afkeuren, wat daar werd goedgekeurd. Een ambtenaar dient het gouvernement volgens contract en wordt verplicht van 8—10 % van zijn traktement te storten, daarom wordt het pensioen zijn eigendom, dat niet ontnomen mag worden. Een ambtenaar verdient gewone straf niet dubbel, het Bestuur onderhoudt alle gevangenen, dus ook de gevangen ambtenaren, zij hebben dezelfde rechten als andere burgers. Daarom is de heer GAERSTE tegen het Ontwerp, als onmogelijk en ongewenscht.

De heer M. C. HENRIQUEZ was het niet eens met deze beschouwing en meende, dat de landvoogd geen inbreuk zou maken op de rechten der ambtenaren.

De heer H. Chapman meende, dat de heer GAERSTE steunde op een beginsel, dat niet in de wet te vinden is. Het contract van het Gouvernement met de ambtenaren kan men niet gelijk stellen met een gewoon burgerlijk contract. Pensioen wordt, in de wet niet als eigendom beschouwd, want art. 27 zegt, dat het genot van pensioen onvervreembaar is. Was dit het eigendom van den ambtenaat dan kan hij het wel vervreenden zooals alles wat hij bezit. Deze wijziging is niet onbillijk; het pensioen dient den ambtenaar om in zijn onderhoud te kunnen voorzien, is hij gevangen dan wordt hij reeds onderhouden, dus behoeft hij zijn pensioen niet.

De heer GAERSTE verklaart nu, dat de vroegere wet den ambtenaar zijn pensioen ontnam bij lijf- en onteerende straffen, nu kan dit geschieden zelfs bij een klein vergrijp.

De heer J. B. GORSIRA merkt hierop, dat het nieuwe ontwerp veel milder is dan de vroegere wet, toen verloor de ambtenaar bij lijf- en onteerende straffen zijn pensioen voorgoed, thans slechts tijdens zijn straf en ten gunste der familie.

De heer GAERSTE antwoordt hierop, dat dit steeds een gunst zal blijven van den Gouverneur, deze kan het ook niet doen, terwijl de ambtenaar recht heeft op zijn pensioen.

Toen stond de Voorzitter op van zijn zetel en vroeg den heer GAERSTE daarop te willen plaats nemen.

De heer V. D. BOSSCHE verklaarde zich als voorzitter nog nooit gemengd te hebben in de debatten, maar ditmaal meende hij een uitzondering te moeten maken.

Tegen den heer HENRIQUEZ wees de heer V. D. BOSSCHE er op, dat de Gouverneur zelf verklaart, dat de gepensionneerde een verkregen recht op pensioen heeft, volgens het nieuw ontwerp kan de Gouverneur hem het pensioen laten, maar kan het ook niet.

Dit laatste is inbreuk maken op verkregen recht. Tegen den heer Gorsira herinnerde hij er aan, dat vroeger het geheel verlies van pensioen slechts zelden kon voorkomen en dat deze wet later bij herziening werd gewijzigd en beperkt alleen tot den straftijd. In Suriname wordt bij een tweede huwelijk van een ambtenaar ook aan diens weduwe het volle weduwepensioen uitbetaald, omdat de ambtenaar een verkregen recht heeft en niet benadeeld mag worden.

De vroegere pensioenwet stelde als voorwaarde, dat de gepensioneerde 50 jaar oud moest wezen, alvorens pensioen te kunnen genieten, de ambtenaren die toen in dienst waren en onder andere condities waren begonnen, reclameerden, toen de wet werd aangenomen en vroegen na 20 jarigen dienst pensioen te mogen genieten, niet eerst op 50 jarigen leeftijd; de Regeering heeft hun verkregen recht erkend en hen in 't gelijk gesteld.

De ambtenaren, die thans dienen, of die gepensioneerd zijn, zijn onder andere voorwaarden in dienst getreden, hun recht wordt door deze wet verkort. Het motief in M. v. T. aangegeven is niet doorslaand, want iedere gevangene wordt van staatswege tijdens zijn straf onderhouden, derhalve ook de ambtenaar.

Omdat deze wet zulk een uitgestrekt terugwerkende kracht bezit, zal hij tegen de wet stemmen.

Het ontwerp viel met 6 tegen 4 stemmen.

Buitenland.

Spanje, — 18 Mei is het Spaansche parlement geopend. Bij het lezen van den inhoud der troonrede zou men allicht geneigd zijn hooge verwachtingen te koesteren van de toekomstige parlementaire werkzaamheid. Men zal echter goed doen af te wachten, want reeds zoo vaak begon een Spaansch ministerie met goeden moed, doch zag het zich daarna van voldoenden steun ontbloot om de noodige hervormingen, vooral op financiëel gebied, te voltrekken.

In de troonrede van heden verklaarde de jonge koning met medewerking der Kamer, den bloei en voorspoed van Spanje te kunnen bevorderen. Spanje, dat over groote krachten beschikt door zijn politieke samenstelling, zal die gebruiken om de organieke wetten te volmaken en het vertrouwen te versterken door een regieme van orde en vrijheid.

De Paus blijft steeds de grootste bezorgdheid koesteren voor Spanje; de regeering hoopt, dat de onderhandelingen betreffende de hervorming van het concordaat naar wensch zullen uitvallen.

De betrekkingen met de andere mogendheden getuigen van de grootste hartelijkheid.

De incidenten, die in het keizerrijk Marokko voorvallen, vragen een samengaan met de Europeesche regeeringen, welke de integriteit en onafhankelijkheid van dit land en de goede verstandhouding met Spanje wenschen te handhaven, voor wat betreft de toekomst van het Afrikaansche grondgebied.

De koning noemde vervolgens de wetsvoorstellen op, welke de regeering aan het parlement zal voorleggen, betreffende den Raad van State, de verantwoordelijkheid der

ambtenaren, de militie-wet, de hervorming der zeemacht, het vaststellen van een werkelijke begrooting. Tevens verklaarde hij, dat de regeering het als een werkelijke plicht beschouwt de begrooting te doen sluiten.

De „Temps" verneemt uit Madrid, dat de minister van financiën zou verklaard hebben in beginsel gunstig gestemd te zijn voor convertie der buitenlandsche schuld indien zulks mogelijk is. Hij denkt er niet aan het affidavit op te heffen noch het frankensyndicaat. De begrooting van 1904 zal een vermeerdering aanwijzen van 10 millioen, welke hij hoopt eens te kunnen aflossen met een batig saldo op de begrooting van 30 millioen. Hij zal wetsvoorstellen indienen over den verkoop van sterken drank, het zegel, successierechten en tot liquidatie der koloniale schulden.

Rome.—„Het is altijd een eigenaardig historisch schouwspel," schrijft de Berlijnsche correspondent der *N. Rotterd. Courant* „dat de beide machtigste monarchen, die den Paus hun opwachting maken, niet den katholieken godsdienst belijden.

„De keizer van Oostenrijk, de koning van Italië, de president van Frankrijk, dus de drie voornaamste katholieke staatshoofden, komen *niet* op het Vaticaan. Het is tot nog toe den twee meest ketterschen voorbehouden geweest, om den glans van het pausschap door hoffelijke attenties voor de oogen van de geloovigen te verhoogen."......

Eigenaardig is dit verschijnsel zeker, maar verklaarbaar tevens. Dat de koning van Italië niet op het Vaticaan verschijnt, spreekt van zelf. Hij zou er niet ontvangen worden. En andere katholieke staatshoofden zouden er. naar alle waarschijnlijkheid, eveneens een gesloten deur vinden. Uit consideratie voor den Paus, heeft keizer Frans Jozef nimmer te Rome het bezoek willen beantwoorden, dat Victor Emmanuel I hem indertijd te Weenen bracht, iets wat het Quirinaal en de officieele kringen van het koninkrijk hem vrij euvel duiden. De keizer is echter niet voornemens, van zijn eenmaal ingenomen standpunt af te wijken. Hij wil den Italiaanschen souverein overal bezoeken, behalve in de stad des Pausen. Ook de president der Fransche republiek schijnt de reis naar Rome niet te hebben willen maken. Eenigen tijd geleden werden berichten verspreid, omtrent ijverige pogingen, van de zijde der Italianissimi aangewend, om den heer Loubet te bewegen den koning van Italië zijn opwachting te komen maken. Blijkbaar rekende men daarbij op den anti-clericalen wind, die thans in Frankrijk waait.

Maar het Vaticaan liet den president weten, dat de Paus geen katholiek staatshoofd, die te Rome de gast van den Italiaanschen koning is, ontvangen kan; en voor deze mededeelig blijkt de Fransche regeering te zijn gezwicht. Het anti-clericalisme is geen artikel van uitvoer. Men hoort niet meer van Loubet's reis naar de Eeuwige Stad.

Tegenover niet-katholieke vorsten neemt de Paus een andere houding aan. Zij worden door den Paus ontvangen, mits het bezoek geschiede op een wijze, die aan de souvereine waardigheid des H. Vaders alle recht doet wedervaren. En zeker is het eigenaardig, gelijk de briefschrijver der *N. Rott. Courant* opmerkt, dat staatshoofden, die zoover van de katholieke Kerk afstaan als Wilhelm II en Eduard VII, de hooge internationale positie des Pausen erkennen en huldigen door het maken hunner opwachting.

„In hoever", zegt bovengenoemde correspondent nog „koning Eduard uit staatkunnige overwegingen den opperpriester op den pauselijken stoel bezocht, ter wille van de Ieren en het romaniseerende deel van den hoogen adel in Engeland, kan men van hier uit minder beoordeelen, dan de beweegredenen, die keizer Wilhelm leiden bij zijn bezoek aan het Vaticaan. De Duitsche politiek houdt zoo openlijk rekening met katholieke invloeden, dat het niet noodig is, er nog een oogenblik bij stil te staan."

De vijanden der Kerk, die gehoopt hadden, dat, met de vernietiging der tijdelijk macht ook 's Pausen invloed in de wereld een onherstelbaren knak zou krijgen en spoedig geheel verdwijnen, hebben zich dus deerlijk vergist. Wat niet wegneemt, dat toch telkens blijkt — ook bij bezoeken als van den keizer van Duitschland en den koning van Engeland — hoe pijnlijk de verhoudingen zijn, door het verblijf van twee souvereinen in de Eeuwige Stad te voorschijn geroepen.

Frankrijk.—De kloosteroorlog in Frankrijk duurt nog altijd voort, maar de Regeering begint toch eenige tegemoetkoming te toonen. Toen de Kamer en bloc de 54 aanvragen van mannenkloosters verwierp, verklaarde de Minister-president Combes, dat de Regeering bereid was tot een welwillend onderzoek van nieuwe afzonderlijke aanvragen dezer orden, voor zoover het niet betrof scholen of industrieele ondernemingen. De meeste orden besloten hierop niet in te gaan, maar zich met geweld te laten uitdrijven. Tot dusver hoorde men slechts van één orde, die van het aanbod van den Minister-president wil gebruik maken, de orde der Dominicanen. Pater Maumus heeft zich door den directeur van eeredienst met den Minister-president in verbinding gesteld en na langdurige onderhandelingen is, zoo beweert de „Gaulois", de Regeering bereid voor 3 van de 25 nederzettingen der Dominicanen in Frankrijk een nieuwe aanvraag in gunstige overweging te nemen en bij de Kamer te verdedigen. De aanvrage zou betreffen de kloosters te Parijs, Angers en Marseille. De monniken moeten zich verbinden geen school op te richten en geen predikambt in Frankrijk uit te oefenen; volgens de uitvoeringsbepalingen van de wet zijn zij verplicht bij hun verzoek de verklaring te voegen, dat zij zich plaatsen onder de jurisdictie van den bisschop van hun diocese en de verklaring van den bisschop, dat hij deze jurisdictie wil uitoefenen. De aartsbisschop van Parijs, kardinaal Richard, moet echter beslist weigeren de monniken van het Parijsche klooster onder zijn jurisdictie te nemen. Aan een Duitsch blad wordt bericht, dat de Fransche Regeering op het punt van de Dominicanen zoo toeschietelijk is, omdat deze zendelingen hebben in het Oosten, in Canada, de Antillen en Zuid-Amerika, en de Fransche Regeering het in het belang van den Franschen invloed zou achten, door het behoud van een deel der orde, de kweeking van Fransche zendelingen mogelijk te maken.

Behalve de Dominikanen hebben nu ook de Franciskanen om vergunning gevraagd voor hun inrichting te Parijs in de rue Falguière; en de Kapucijners vragen om hun inrichting te Lyon te behouden. Ook dezen werken alleen voor de missiën.

—De beroemde grot van Lourdes met de prachtige kerk blijft voorloopig bestaan. Een commissie bestaande uit Kamerleden van de Boven-Pyreneën, het bureau van den departementalen Raad en vertegenwoordigers van Lourdes werd door den Minister-president Combes ontvangen. Zij uitte haar bekommering wegens mogelijke toepassing der aanschrijving tegen godsdienstoefeningen in kerkgebouwen, waartoe geen machtiging verleend was; door die toepassing zouden de bedevaarten ophouden en dit zou voor Lourdes financieel een ramp zijn. De Minister verklaarde nog niet precies te kunnen zeggen, welke gevolgen de wet ten aanzien van Lourdes zou kunnen hebben. De rechter toch moest nog beslissen over het eigendomsrecht op de kerk en middelerwijl zou men de zaken daar laten zooals zij waren, zoodat de economische belangen, waarover men zich al te haastig verontrustte, geen schade leden. Voor de Regeering was het voorhands genoeg, dat de wet op de geestelijke orden te Lourdes ten volle was toegepast.

Ingezonden Mededeelingen.

EMULSION DE SCOTT.

FRANCIA Y VENEZUELA.— En ambas naciones obtuvo el Dr. P. A. Noblat, residente en Puerto Cabello, su honorífico título. He aquí un certificado procedente de tan respetable autoridad:

„Doctor P. A. Noblat, médico cirujano de la Universidad de Paris y de la ilustre Universidad Central de Venezuela, certifico que:

„He usado con mucha frecuencia la Emulsión de aceite de hígado de bacalao con hipofitos de cal y sosa preparada por los señores Scott y Bowne, entre las personas débiles que sufren afecciones de las vías respitorias, ó que padecen de escrófula raquitismo, etc., obteniendo siempre los resultados más satisfactorios con la aplicación de tan exelente reconstituyente.

Me es grato, por tanto, dar la presente declaración.

Advertentien.

„HET HERT."

Drinkt steeds het heerlijke Lans' export Bier „Het Hert"; het heeft een zuiveren en aangenamen smaak en is het meest geschikte Bier voor ons warm klimaat, dewijl het zeer weinig alcohol bevat.

Agenten voor Curaçao,
DE LANNOY & C°.

ANUNCIO.

Bendementoe di PREENDANAN di PLATA, ORO i DJAMANTA koe tin placa fiá ariba nan na *Spaar en Beleenbank*, esta esnan for di 24 di April 1901 té 31 di December 1901 bao di No. 1 M té No. 7361 M, lo toema lugar dia HUEBES 19 di Juni i dia Huebesnan, koe ta sigi.

Ta jama interesádonan di bin paga nan interes, afin di evita nan bendementoe.

Curaçao, 12 di Juni 1903.

President.
A. JESURUN.

Fotografia Soublette.

Este muy conocido Taller ofrece de nuevo sus trabajos á sus numerosos clientes, acaba de recibir máquinas de las últimas invenciones y tiene constantemente de venta aparatos é ingredientes frescos para el arte fotográfico.

HORAS DE TRABAJO:
De 8 A. M.—4 P. M.

Bekendmaking.

De publieke verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van 24 April 1901 t/m 31 December 1901, onder N°. 1 M t/m N°. 7361 M zal plaats hebben op DONDERDAG den 19den Juni a. s. en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, den 12den Juni 1903.

De Voorzitter,
A. JESURUN.

Explosion de la Lámpara debido al uso del Kerosene Comun.

Para seguridad use
Libre de Explosion

LONGMAN & MARTINEZ
NEW YORK, U. S. A.
De Venta Por Las Ferreterías y Almacenes de Viveres.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der "Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1903.	Marcb.	Caracas	Zulia	Philad.	Marcb.	Caracas
Vertrekt van NEW-YORK	April 25	Mei 2	Mei 9	Mei 16	Mei 23	Mei [illegible]
Komt aan te SAN JUAN		7		21		Juni [illegible]
Vertrekt van „		8		22		5
Doet CURAÇAO aan		10		24		7
Komt aan te LA GUAIRA	Mei 2	11	16	25	30	[illegible]
Vertrekt van „	3	13	17	27	31	10
Komt aan te PTO. CABELLO		14		28		11
Vertrekt van „		15		29		12
Komt aan te CURAÇAO	4	16	18	30	Juni 1	[illegible]
Vertrekt van „	10	18	24	1	7	15
Doet LA GUAIRA aan	11		25		7	
„ SAN JUAN „		20		3		[illegible]
Komt aan te NEW-YORK	Mei 18	25	Juni 1	[illegible]	15	[illegible]

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	Marcb.	Melda	Zulia	Merida	Marcb.	Merida
Vertrekt van CURAÇAO	Mei 4	Mei 11	Mei 18	Mei 25	Juni 1	Juni [illegible]
Komt aan te MARACAIBO	5	12	19	26	2	[illegible]
Vertrekt van „	9	15	23	29	6	[illegible]
Komt aan te CURAÇAO	10	16	24	30	7	[illegible]

Drukker:
ALFREDO F. SINTIAGO.